

**Concept:
Pestprotocol
rsg de Borgen**

Een handleiding voor leerlingen, ouders en personeel.

Maart 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Wat is pesten?	3
3. Mogelijke signalen.....	3
4. Maatregelen	3
5. Stappenplan.....	4
6. Adviezen	6
7. Digitaal pesten	6
8. Contactpersonen.....	8
BIJLAGE 1 - Adressen en overige nuttige informatie	9
BIJLAGE 2 – Voorbeeld anti-pest contract	10
BIJLAGE 3 – Wegwijzer	11

1. Inleiding

Dit is het pestprotocol van rsg de Borgen. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

rsg de Borgen wil een bijdrage leveren aan de opvoeding van de leerlingen. Hierin staat respect voor jezelf, een ander en de omgeving centraal. De school dient dusdanige condities te scheppen dat elke leerling zich veilig, vertrouwd en gerespecteerd voelt. In een dergelijke omgeving hoort pestgedrag niet thuis. Helaas komt pesten op iedere school voor.

Pesten is een groot probleem. rsg de Borgen wil een passend antwoord vinden op de problematiek van het pesten. Hierbij gaat zij uit van een goede samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen om het probleem gericht aan te kunnen pakken.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Kinderombudsman zijn bezig met een plan van aanpak tegen pesten om een sociaal veilig schoolklimaat te bevorderen zodat ieder kind zichzelf kan zijn en in veiligheid kan leren. De uitkomsten van dit plan van aanpak worden nauwlettend gevolgd en waar nodig wordt het huidige pestprotocol aangepast. Daarnaast is Onderwijsgroep Noord bezig met een intern onderzoek met betrekking tot pesten, ook deze resultaten zullen worden gebruikt voor de actualisatie van het pestprotocol van rsg de Borgen.

rsg de Borgen
Maart 2013

2. Wat is pesten?

Pesten is een ongelijkwaardige strijd, meestal van een groep tegen een enkeling. De term ongelijkwaardig is belangrijk in deze omschrijving. Het geeft namelijk het verschil tussen pesten en plagen aan.

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Pesten is het kiezen van een zondebok en het afreageren van frustratie in de vorm van agressie of buitensluiten van het slachtoffer. Dit slachtoffer heeft meestal niets van doen met de oorzaak van deze frustratie en is niet (meer) in staat zichzelf te verdedigen. We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

3. Mogelijke signalen

Mogelijke signalen bij een leerling die gepest wordt:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

4. Maatregelen

Preventieve maatregelen:

1. rsg de Borgen besteedt actief aandacht aan pesten, in diverse leerjaren. Ook de omgang met social media wordt hierin meegenomen. Leerlingen worden bewust gemaakt en gehouden van de zwaarte van het probleem.
2. Elke mentor bespreekt in de onderbouw aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd

en onderscheiden. Het anti-pestcontract in bijlage 2 kan hierbij worden gebruikt. Ook bespreekt de mentor het pestprotocol. Er wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

3. Binnen een leesproject kan het thema pesten behandeld worden (er worden boeken over het thema pesten gelezen).
4. Voor het personeel is documentatie en lesmateriaal op het gebied van pesten beschikbaar. Voor leerlingen en ouders is toegankelijke informatie beschikbaar. Zie ook bijlage 1 voor nuttige adressen en vindplekken .
5. Er is financiële ruimte voor scholing van personeel, aanschaf lesmateriaal, en informatievoorziening.
6. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
7. Binnen rsg de Borgen bestaat de mogelijkheid om een sociale vaardigheidstraining te volgen (het aanbod verschilt per locatie).

Curatieve maatregelen:

Aanpak van het pestprobleem in vijf stappen:

Het probleem van het pesten moet altijd in overleg met alle betrokkenen (de pester, de zwijgende middengroep, de gepeste, de ouders en leerkrachten) worden aangepakt.

1. Hulp aan het gepeste kind door klasgenoten, leerkracht en ouders, in de vorm van achtergrondinformatie, adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining.
2. Hulp aan de pester in de vorm van achtergrondinformatie en advies, probleemoplossend gesprek en sociale vaardigheidstraining en/ of een juridisch gesprek, een cursus in het omgaan met agressie (extern).
3. Hulp aan de zwijgende middengroep in de vorm van het mobiliseren van deze groep door leerkracht/mentor.
4. Hulp aan de leerkracht in de vorm van achtergrondinformatie over signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden
5. Hulp aan de ouders, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen. Eventueel kan de hulp van een interne of externe deskundige ingeschakeld worden.

5. Stappenplan

Hoe te handelen in geval van pesten.

- Leerlingen, ouders/verzorgers en/of personeel melden pestgedrag bij de mentor.
- Mentor biedt het gepeste kind hulp in de vorm van één of meerdere gesprekken en zorgt dat de pester benaderd wordt (b.v. zelf / andere mentor). Voor beide partijen kan het volgen van een sociale vaardigheidstraining geadviseerd worden.
- Met eventuele meelopers wordt een gesprek gevoerd.
- Bij herhaling worden de ouders/verzorgers van het gepeste kind en de ouders/verzorgers van de pester ingelicht en volgen met beide partijen één of meerdere gesprekken. Bovendien wordt de schoolleiding op de hoogte gesteld.
- Tijdens het gesprek met de pester worden duidelijke afspraken gemaakt over sancties bij pestgedrag. De schoolleiding wordt hierbij betrokken. Uitgangspunt hierbij is dat het nooit het gepeste kind mag zijn dat de school verlaat.

- Mogelijke sancties voor de pester zijn:
 - binnen blijven tijdens pauzes;
 - informatie over “pesten” lezen en eventueel eraan verbonden opdrachten maken;
 - schorsen uit de klas of school;
 - inschakelen jeugdpolitie.

6. Adviezen

Advies algemeen

- Neem het probleem rond pesten serieus.
- Maak van het “pesten” een gemeenschappelijk probleem. Betrek hierbij de pester, de gepeste, de zwijgende middengroep, de ouders en de leerkrachten.

Adviezen aan ouders van pesters

- Praat met uw kind, gesprekken kunnen kinderen duidelijk maken dat de wereld hard kan zijn, maar ook dat kinderen elkaar verschrikkelijke dingen kunnen aandoen.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Mogelijke vragen die u kunt stellen:
 - voelt het kind zich veilig op school?
 - voelt het kind zich veilig thuis?
 - pest het uit stoerheid, gewoonte of om bij de groep te horen?
 - komt het omdat de sfeer op school of in de klas slecht is?
- Probeer uw kind gevoelig te maken voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit en geef als ouder het goede voorbeeld.
- Corrigeer agressieve buien.
- Besteed op een positieve manier aandacht aan uw kind.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Praat met uw kind, gesprekken kunnen kinderen duidelijk maken dat de wereld hard kan zijn, maar ook dat kinderen elkaar verschrikkelijke dingen kunnen aandoen.
- Leer uw kind voor zichzelf en anderen op te komen.
- Geloof uw kind en steun uw kind.
- Neem contact op met de mentor.
- Lees zelf veel over pesten en laat uw kind boeken over pesten lezen.
- Beloon uw kind (kinderen die gepest worden hebben vaak een lage dunk van zichzelf) Laat zien waar ze goed in zijn, b.v. een sport.
- Accepteer de situatie niet, ga een gesprek met de school aan.

7. Digitaal pesten

Digitaal pesten is het pesten via de internet. Over deze vorm van pesten wordt de laatste tijd veel geschreven. Dit komt omdat jongeren makkelijker toegang hebben tot internet dan vroeger. Omdat je bij digitaal pesten op een eenvoudige manier anoniem kan blijven, weet het slachtoffer vaak niet wie er pest.

Digitaal pesten is een onderdeel van traditioneel pesten. De effecten van digitaal pesten kunnen echter langduriger zijn en wijder verspreid worden. Zo kan een foto over de hele wereld op een website staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen. Ook kunnen opnames, die bijvoorbeeld via de webcam worden gemaakt en worden vastgelegd door een ander, altijd bewaard blijven.

Digitaal pesten gaat niet om onschuldige plagerijtjes of flauwe grapjes. Het pesten verloopt soms snoeihard: op internet worden grovere scheldwoorden gebruikt dan op het schoolplein. Jongeren realiseren zich niet dat een zinnetje als 'Ik maak je dood' veel heftiger overkomt op het beeldscherm dan in real life.

Doordat je van geschreven tweets of posts geen mimiek en lichaamstaal kunt aflezen en niet weet wanneer iets serieus of als grap bedoeld is, lopen discussies eerder uit de hand. Ook voelen jongeren zich minder geremd op internet en is de stap ook sneller genomen om gemene dingen tegen elkaar te roepen.

Vormen van digitaal pesten

- Privégegevens op internet plaatsen.
- Iemand een gemene email of sms sturen.
- Iemand uitschelden of belachelijk maken per e-mail, op MSN, in een chatbox of per sms of whatsapp.
- Iemand uitschelden of belachelijk maken op zijn twitter-account, zijn hyves of facebook.
- Iemand (anoniem) een dreigmail of dreigsms sturen.
- Foto's van iemand anders op internet zetten.
- Haatprofielen aanmaken.
- Een msn-bom versturen. Het versturen van ontzettend veel berichten tegelijk aan één persoon. Hierdoor kunnen bij die persoon programma's op de computer vastlopen en is hij of zij heel lang bezig om alle berichtjes te verwijderen.
- Iemand opzettelijk een virus versturen.
- Hacken, om de computer onbruikbaar te maken of om aan privégegevens te komen.
- Iemand pesten, dit filmen en dan op Youtube zetten.

Adviezen

- Niet altijd persoonlijk opvatten.
Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijk gaan schelden.
- Negeer de pest- /mails / sms/chat
Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterijen. Het negeren is effectief in de beginfase van pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is. Als er vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met het contact.
- Blokkeer de afzender.
Krijg je pestberichten, blokkeer dan de afzender. Ga er niet op in!
- Bewaar de bewijzen.
Als de pesterijen via de digitale media al in een verder gevorderd stadium zijn en er bedreigingen worden geuit, bewaar deze dan. Hoe vervelend de berichten ook zijn, gooi ze niet weg. Maak een printje van de pestberichten of sla de berichten op. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Van het IP adres kan soms afgeleid worden van welke computer het bericht verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare berichten aan kan nemen. Daar heeft men ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie het verstuurt. Bel de helpdesk op.
- Je kunt naar je mentor, een leerlingbegeleider of zorgcoördinator gaan om te vragen of hij/zij je wil helpen als je last hebt van ongewenst gedrag.
Zij kunnen je vertellen wat je nog meer kunt doen om het vervelende gedrag te stoppen. Zij kunnen je ook helpen als het vervelende gedrag misschien al gestopt is, maar je er nog steeds last van hebt.
- Wees zuinig op je wachtwoorden.
Zorg dat je je wachtwoorden en inlognamen niet doorgeeft aan anderen of dat ze gemakkelijk te raden zijn. Zo kunnen anderen niet bij je account. Als dit wel gebeurd is, neem dan contact op met de helpdesk.
- Voor nadere informatie over het omgaan met internet door leerlingen verwijzen wij naar de portal: 'Protocol voor het gebruik van internet voor leerlingen van rsg de Borgen'.

8. Contactpersonen

Per locatie invullen

Contactpersoon voor ouders en leerlingen

Mentoren

Adjunct-directeur

Directeur

Zorgcoördinator

I

Vertrouwenscontactpersoon locatie

Leerlingbegeleiders

Vertrouwenspersonen (niet in dienst van de school):

dhr. J.Wibbens

06-53697150

j.wibbens@wibbens.nl

BIJLAGE 1 - Adressen en overige nuttige informatie

Internet:

- www.pesten.net
- www.pestweb.nl
- www.pesten.startpagina.nl
- www.kindertelefoon.nl
- www.sjn.nl
- www.pestenislaf.nl
- www.cjg.nl
- www.amk-nederland.nl

Literatuur voor volwassenen:

- Bob van der Meer:
 - De zondebok in de klas
 - Pesten op school
 - Kinderen en pesten
 - Pesten bij kinderen
- Jan Ruigrok
 - Handboek Alles over pesten
 - Herstelrecht
- Landelijk Netwerk Autisme
 - Niet pesten maar aanpakken!

Jeugdliteratuur:

• Jan de Zanger	Hadden we er maar wat van gezegd
• Brock Cole	De zondebokken
• Carry Slee	Spijt
• Greet Beukenkamp	Al het water aan de zee
• Ellen Tijsinger	Morgenster

Zie ook: www.leesplein.nl

BIJLAGE 2 – Voorbeeld anti-pest contract

Voorbeeld: ANTI –PEST CONTRACT

Iedereen die dit contract ondertekent, zal zich aan de afspraken moeten houden, zowel op school als daarbuiten.

Afspraken:

- Je beoordeelt niemand op uiterlijk.
- Je sluit niemand buiten.
- Je zit niet aan spullen van een ander.
- Je lacht elkaar niet uit.
- Je noemt elkaar niet bij bijnaam.
- Je scheldt niemand uit.
- Je roddelt niet over elkaar.
- Je pleegt geen lichamelijke of geestelijke mishandeling.
- Je kiest geen partij (bij een ruzie).
- Je schenkt geen aandacht aan de pester. Blijft de pester doorgaan, dan vertel je dat aan de mentor (dit is geen klikken).
- Je probeert eerst ruzies zelf uit te praten. Kom je er niet op eigen kracht uit, vertel het dan aan de mentor.
- Je luistert naar elkaar.
- Word je gepest, praat er thuis over, je moet het niet geheim houden.
- Je vangt nieuwkomers op school goed op.

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Handtekening leerling:

Handtekening mentor:

9. BIJLAGE 3 – Wegwijzer

Pesten: waar kan ik terecht?

